

PROPELLERBLADET

Organ för FFVs kamratförening

Nr 66 Årgång 55

2004

PROPELLERBLADET

Organ för FFV Kamratförening

Redaktör och ansvarig utgivare: Leif T Larsson

I redaktionen ingår: Styrelsen

Föreningens styrelse:

- * Ordförande: 6336
Leif T Larsson, Midsommarvägen 10, 126 35 Hägersten. 08 - 84 99 34
- * V ordförande: 6060
Bengt Svensson, Skogslundsvägen 4, 732 48 Arboga. 0589 - 132 14
- * Kassör: 5746
Rolf Olsson, Turedalsgatan 42, 732 31 Arboga. 0589 - 135 48
- * Sekreterare: 5858
Åke Tedesjö, Mastvägen 30, 723 48 Västerås. 021 - 80 40 88
- * Ledamot: 4929
Karl Gardh, Anders Johanssonsg 22K, 732 47 Arboga. 0589 - 139 14
- * KFUK-KFUMs representant:
Larsowe Roman, Kungsfågelgatan 38, 724 69 Västerås. 021 - 35 86 91
- * Suppleant: 5325
Jan Welin, Vretvägen 35, 732 32 Arboga. 0589 - 136 49
- * Suppleant: 5716
Per Åke Angelöf, Grindgatan 50, 589 23 Linköping. 013 - 15 12 02

Medlemsavgiften för år 2005 är 100:- (Etthundra kronor)

Postgiro 34 02 04 - 7

Hemsida: <http://home.swipnet.se/ffvk>

E-post: ffvk@tele2.se

Flygförvaltningens Verkstadsskolas Kamratförening

Omslagsbild: Vimmelbild från Johannisbergs källarvalv den 5 juni 2004

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Sid 1	Johannisberg gjorde susen!	Styrelsen
Sid 2	Årsmötesprotokoll	5858 Åke Tedesjö
Sid 6	Julhälsning	Ove Ahlgren
Sid 8	Ett besök hemma hos rektorn	5858 Åke Tedesjö
Sid 9	FFVK Johannisberg – Lövudden 2004-06-5/6	4413 Rune Lundberg
Sid 11	Hälsningar från KFUK-KFUMs horisont i november 2004	Larsowe Roman
Sid 12	1946 års FFV-pojkar på kamratträff i Västerås den 4-6 juni 200	4612 Hans Ljungberg
Sid 16	Linköpingsbyggd rehabil i miniatyr gör 240 km/tim	4307 Sigvard Hansson
Sid 20	En hälsning från norr	4219 Gunnar Wikström
Sid 20	Östersundsträff 2004	5732 Kjell Landgren
Sid 21	En påminnelse om svunna tider.....	Brandförman
Sid 23	Kamratträffen 2004	5858 Åke Tedesjö
Sid 24	Festen på Johannisbergs herrgård	Bildsidor
Sid 26	Historien om den blivande generalen Nils Söderberg och tändstiftet	4307 Sigvard Hansson
Sid 30-31	Utställningen / Söndagen	Bildsidor
Sid 32	Memoarer	4213 Hans Örnheim
Sid 40	En Julhälsning	4107 Sven Johansson
Sid 43	Efter ett halvt sekel....	5019 Lars-Erik Larsson
Sid 46	Föreningsfakta	5746 Rolf Olsson
Sid 47	Till Minne	4929 Karl Gardh
Sid 48	IN MEMORIAM	

Johannisberg gjorde susen!

Vilket gensvar det blev till årets kamratträff! Vi vändades för att inte få plats för middagen på Johannisberg. Vi dukade upp för 98 pers på två välfyllda plan. Trots trängseln var stämningen på topp. Kändes mer i kroppen än knoppen dagen efter för oss som sprang upp och ner i trapporna för att servera. Men vi gör gärna om det om möjligheten återkommer!

Speciellt tack till Kjell Landgren som stöttade oss i styrelsen med hårt arbete och mycket spring.

Söndagens korum och årsmöte var också nära rekorddeltagande, roligt och stimulerande för oss som arrangerar.

God jul & Gott Nytt kamratår!

Styrelsen

Protokoll fört vid årsmötet på Lövudden den 6 juni 2004 för Flygförvaltningens Verkstadsskolas Kamratförening (FFVK).

§ 1 Årsmötet öppnades av styrelseordföranden 6336 Leif T Larsson, som hälsade alla deltagarna varmt välkomna. Årsmötet samlade ca 80-deltagare.

Leif uppmanade också till en tyst minut för hedrandet av avlidna kamrater.

§ 2 Dagordningen fastställdes.

§ 3 Till årsmötets ordförande valdes 5524 Roland Rehnäck, som tackade för förtroendet.

§ 4 Till årsmötets sekreterare valdes 5858 Åke Tedesjö.

§ 5 Till att justera årsmötesprotokollet och tillika rösträknare, valdes 4825 Åke Rinneby och 4220 Arne Yngvesson.

§ 6 Kallelsen till årsmötet har skett helt enligt stadgarna. Varje medlem har fått sig tillsänt en inbjudan till såväl en kamratträff som föreningens årsmöte. Även i vår tidning Propellerbladet och på vår hemsida har årsmötet varit annonserat.

§ 7 Styrelsens verksamhetsberättelse med en kassarapport för tiden 2002-04-01 till och med 2004-03-31 presenterades av styrelseordförande Leif T Larsson och föreningens kassör Rolf Olsson. Kopior på verksamhetsberättelsen och kassarapporten fanns tillgängliga för mötesdeltagarna.

Verksamhetsberättelsen och kassarapporten godkändes av årsmötet.

§ 8 Revisorernas berättelse lästes upp av revisorsuppleant 4220 Arne Yngvesson. Den godkändes av årsmötet.

Här kan noteras att under verksamhetsperioden har föreningens revisor 4814 Eine Clasén och revisorsuppleant 4311 Billy Keijser avlidit.

§ 9 Ordföranden framförde ett varmt tack till styrelsen för ett väl utfört arbete under verksamhetsperioden.

Därefter föreslogs ansvarsfrihet för den avgående styrelsen, vilket enhälligt godkändes av årsmötet.

§ 10 Till föreningens och styrelsens ordförande för en period om två år omvaldes 6336 Leif T Larsson.

§ 11 Till ledamöter i styrelsen för en period om fyra år omvaldes 6060 Bengt Svensson och 5858 Åke Tedesjö.

§ 12 Till KFUK/KFUM: s representant i styrelsen för en period om två år omvaldes Larsowe Roman.

§ 13 Till styrelsesuppleanter för en period om två år omvaldes 5325 Jan Welin och 5716 Per Åke Angelöv.

§ 14 Till revisorer för en period om två år valdes 5713 Per-Ove Björkman och 5524 Roland Rehnback.

Till revisorsuppleanter valdes 4220 Arne Yngvesson och 6441 Carl-Gustav Carlsson.

§ 15 Till valberedningen omvaldes 4802 Bengt Björk (sammankallande) och 5732 Kjell Landgren.

§ 16 **Medlemsavgiften**

Ingen förändring utan gällande årsavgift är även i fortsättningen 100kr.

§ 17 **Förslag från styrelsen**

Inga förslag förelåg.

§ 18 **Förslag från medlemmarna**

Styrelseordförande Leif T Larsson läste upp ett brev som inkommit från 4318 Gunnar Andersson angående ständigt medlemskap. Brevet är med anledning av att årsmötet år 2000 beslöt att det ständiga medlemskapet upphör.

Gunnar Andersson besvärade sig över detta beslut och ville att årsmötet

åter skulle diskutera detta.

En kort diskussion följde där det fastslogs att vår förening är ideell och helt beroende av medlemmarnas bidrag. Räcker inte pengarna så måste man ta in mera via medlemsavgifter.

Årsmötet enades om två förslag för omröstning:

1. Hålla fast vid tidigare beslut där alla skall betala årsavgiften.
2. Införa någon form av hedersmedlemskap som kompensation för ständigt medlemskap.

Årsmötet beslutade alternativ 1 dvs tidigare beslut från årsmötet år 2000 gäller.

Leif tillskriver och förklara för Gunnar årsmötets beslut.

§ 19 **Rapporter från styrelsen**

Styrelseordförande Leif T Larsson berättade om det arkivarbete som pågår för att på ett säker sätt bevara våra originalhandlingar och annan för föreningen viktiga handlingar.

Katalogisering och sortering av det digra materialet pågår. Slutmålet är att få det bevarat i länsarkivet för föreningsmaterial.

Minnesmärket

5858 Åke Tedesjö berättade att arbetet med minnesmärket nu är avslutat. Vid målarens strand ca 150m från den plats som skolan startade på forna CVV-området finns nu en tvåbladig propeller plus en sten med en bronsplatta som talar om vår skolas historia.

Rapport från KFUK-KFUM

Larsowe Roman berättade om KFUK-KFUMs verksamhet på Lövudden. Föreningen har brottats med ekonomiska problem men det ser ljus ut fn. Ungdomsverksamheten blomstrar främst med idrott och musik, som har tagit fart med nya medlemmar som resultat.

§ 20 **Övriga frågor**

4220 Arne Yngvesson framförde hälsningar från 4219 Gunnar Wikström och 4107 Sven Johansson.

5834 Tage Tuvheden hade i telefon pratat med vår gamla rektor Ove

Ahlgren som hälsade. Tage berättade att Ove var vid god hälsa och klagade bara över att närminnet börjar avta nu vid fyllda 92 år.

§ 21 Årsmötets ordförande 5524 Roland Rehnback tackade för sig genom att lämna över till styrelseordförande 6336 Leif T Larsson som förklarade årsmötet 2004 avslutat med att alla deltagarna står upp och sjunger FFV visan.

Vid protokollet
5858 Åke Tedesjö

Justeras
4825 Åke Rinneby

Justeras
4220 Arne Yngvesson

Julhälsning

En God Jul och ett Gott Nytt År önskar jag alla fd elever, lärare, skol- och elevhemspersonal samt övriga, som på ett förtjänstfullt sätt, under min tid som rektor medverkat till det goda resultat, som uppnåtts tack vare goda yrkeskunskaper, samarbetsförmåga och ansvarskänsla, vid Flygförvaltningens Verkstadsskola i Västerås.

Inte kunde jag år 1944 tänka mig att, under en period av 30 år syssla med utbildning av elever åt Centrala Flygverkstäder och flygflottiljer. Skolan startade år 1942 med utbildning av flygplanmontörer. Redan 1944 söktes ny rektor för skolan. Jag tjänstgjorde då, som byrådirektör vid flygförvaltningens underhållsavdelning och blev tillfrågad, om jag kunde tänka mig, att som rektor, övertaga ansvaret för skolan i Västerås och dess drift och utveckling. Efter någon månads betänketid och vikariat vid skolan accepterade jag erbjudandet, eftersom tilltänkt planerad utveckling, för mig, verkade mycket lockande.

Julen närmar sig med stormsteg. Jul- och nyårshälsningar flödar över oss alla, inte minst via Propellerbladet, kamratföreningens tidskrift, en välkommen och trevlig hälsning.

Det är med glädje och en viss stolthet jag blickar tillbaka 60 år, då jag erhöll befattningen som rektor vid FFV-skolan i Västerås. Att vara rektor där, i mer än tjugofem år, blev en arbetsam, men intressant tid eftersom utbildningen kom att omfatta yrkesgrupperna flygplanmontörer, flygmotormontörer, telemontörer och instrumentmakare. Detta medförde nya utbildningsplaner och undervisningsmaterial, såväl för teori som praktiskt arbete, men även utökning av personalstyrkan. Det aktningsvärda utbildningsresultatet har säkerligen bidragit till att Flygvapnet tillförts kvalificerade yrkesmän med god grundutbildning och ansvarskänsla.

Man skulle kunna skriva åtskilliga böcker om verksamheten vid skolan från denna tid, men med tanke på att Rolf Hjärter i TIFF (Teknisk

Information för Flygmaterialtjänsten) förtjänstfullt redogjort hur FFV utvecklats under åren, skulle en upprepning inte vara aktuell.

Att FFV-skolan rönt godkännande och aktning inom Försvarmakten får tillskrivas bra elevurval, ansvarsfulla dugliga lärare, kontors- och förrådspersonal samt KFUM personalens värdefulla personliga insatser.

Jag är tacksam för att jag anförtroddes befattningen som rektor under så många år, den goda kontakten med mina chefer, arbetskamrater och fd elever som via brev eller personliga kontakter, uttryckt sin glädje och tacksamhet för utbildningen de fått vid Flygförvaltningens Verkstadsskola i Västerås.

Kan en fd rektor erfara något bättre?

Ove Ahlgren

Ett besök hemma hos rektorn

I somras gjorde sambon och jag en bilresa till Skåne för att se vad denna del av vårt avlånga land har att erbjuda. Vi hade Lund som en fast punkt för några dagar varifrån vi gjorde utflykter till slott, parker osv. Tanken kom att när man nu är så nära varför inte titta in hos rektor Ove Ahlgren. Sagt och gjort en avstickare till det vackert belägna Höllviken var självklart.

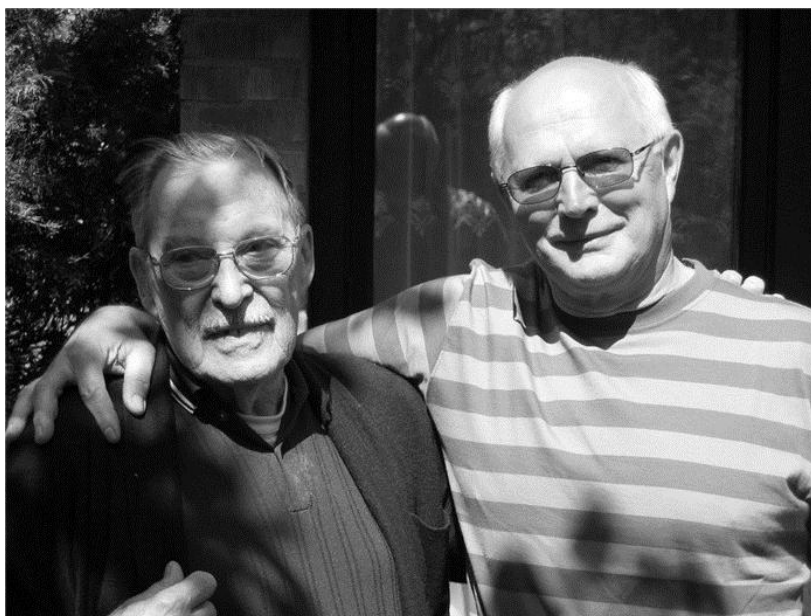
Hur hittar man till honom bland alla hus i Höllviken? Enkelt, man har FFVs namnförteckningslista med sig och bara frågar sig fram.

Vi kliver ur bilen och hör röster inifrån villatomten. Ringer på dörren och en person som inte är Ove kommer och öppnar. Jag frågar om möjligen Ove Ahlgren bor här och om han finns hemma. Jodå han fanns i trädgården och övervakade när barn, barnbarn och deras anhöriga höll på att avverka en del av den frodiga vegetationen på tomten.

Vi stannade några timmar drack kaffe och pratade med Ove om gamla tider, som han mindes väldigt bra. 92 år och fullt vital klagade han bara över att närminnet hade blivit sämre, och vem gör inte det?

Jag kan bara rekommendera, har ni vägarna förbi, titta in hos Ove Ahlgren, han skulle uppskatta det!

5858 Åke Tedesjö

FFVK Johannisberg - Lövudden 2004-06-5/6

Ett fantastiskt gäng med glada, pigga och minnesgoda skolkompisar som träffades för att fira 60 års jubileum, visst var det kul att så många som elva av tolv glada pensionärer kunde komma. Vi hade ju bara en chans att fira, eller kommer vi även på frigång från hemmet till 70 års jubileet. En del hade ju inte setts på de sista 56 åren, visst saknade vi Frasse som inte kunde komma.

Var det skolan eller urvalet av eleverna som lade grunden och förutsättningen till den sammanhållning som präglades på Johannisberg? Vi var tvingade att visa hänsyn mot varandra, det fanns inte utrymme för översittare eller mobbare, de som inte passade i gänget fick åka hem. Visst förekom det små stridigheter, men det löstes utan några större problem.

När man ser utställningen på Johannisberg, och tänker på de lokalteter vi var inkvarterade i blir man mera förundrad att det gick, tänk vilka sanitära förhållanden, ja inte var det den höga standarden som alla kräver idag som är det bästa. Vi ska inte vrida klockan bakåt, men det är bra att inse att det går att klara sig under enkla förhållanden.

Det här var lite av dom tankar jag hade under hemresan, tänk vad folk gnäller och jagar materiella statusprylar, dom problemen behövde inte splittra oss.

Mins Du? Historierna flödade mellan oss gamlingar, och visst minns man, tänk när vi köpte blommigt tyg och Lillkaringen i köket sydde honkytonkislipsar ca 2 meter långa, eller när ett gäng gick Stora gatan på lördagskvällen med vita sockor och uppvikta byxben, det blev mode av detta. Eller när vi skulle på studieresa till Linköping och var tvungna att klippa vårt långa pjatthår, och det gjorde vi, åtta glada gossar var hos frisören och klippte Timpa frisy, lika med snagg utom längst fram där vi lämnade en längre hårtofs. Ahlgren var inte glad när han såg oss dagen före avresan, men det blev succé i Linköping och när vi flyttade dit två månader senare så var det modefrisyren där. Erik Tunås från

KFUM kom på besök med sin ägandes Ford Anglia, och tänk några glada ynglingar lyfte in den lilla Forden mellan två träd, den gick ej att köra vare sig fram eller back, men vi var ju snälla och hjälpsamma gossar som åter tågade ut i parken och lyfte ut bilen i frihet.

Tänk vilken tjock bok det skulle bli om alla tokerier som vi hittade på skulle sammanställas, allt från små busstreck till alla historier som uppstod vid krystade förklaringar om försenad eller utebliven hemkomst.

Slutligen vill jag nog påstå att vi hade tur som kom in på skolan, jag träffade ingen som ångrade den tiden vi var vid dåvarande FFL.

Vi lärde för livet och såg möjligheter, och inte svårigheter.

Vi har en sammanhållande länk i det årliga Propellerbladet, jag lovade att sända ett referat från oss 44 år och hoppas att den som har något att framföra hör av sig med brev eller telefon, och glöm inte Sven Östlunds önskan om foton som ska komplettera det kollage som han lovade att sända även till Propellerbladet.

Med varma och blöta sommarhälsningar.

4413 Rune Lundberg

Hälsningar från KFUK-KFUMs horisont i november 2004

Hej alla FFVK-are från oss i KFUK-KFUM!!

Medlemsantalet i föreningen har fortsatt att öka, så nu är vi åter igen en bit över 900. Det är också glädjande, att föreningens ekonomi fortsätter att vara under kontroll efter kraftfulla gemensamma ansträngningar. Det finns inga orosmoln på föreningshimlen för närvarande. Lövudden fungerar som vi tänkt oss, efter en något lång inkörningsperiod, med nuvarande arrendator. Kapellet och Friluftskyrkan har under året varit platsen för flera familjehögtider.

Basketen har kommit med i seriespelet där man klarat sig riktigt bra, och man har träning på flera håll här i Västerås. De olika Innebandy-sektionerna spelar också framgångsrikt i sina respektive serier. På förslag är att också Vollybollsektionen skall återuppstå.

Det populära programmet "Musik i sommarkväll" på onsdagskvällarna, med olika lokala sång- och musikförmågor, samlade många lyssnare vid varje tillfälle. Vår symfoniorkester "Arosorkestern" har under året haft flera bejublade och kritikerrosade konserter i och runt omkring Västerås. Gospelkören KAOS har också haft flera fina framträdanden. Tretton gamla seniorscouters, samlades under sommaren, för att efter cirka 50-år, återuppliva gamla scoutminnen och leva scoutliv ett par dagar. Även i år har vår förening varit starkt engagerad i insamlingen Världens Barn. Föreningen har också haft besök av en svensk f.d. lärarinna, som varit verksam i Tibet. Hon berättade om det svenska arbetet där. Kapellet på Lövudden har under året firat sitt 20-års jubileum vid flera tillfällen, med ett stort firande och jubileums-gudstjänst den 14 november. De äldre inom VUXKOM är som vanligt mycket aktiva med flera olika studiecirkel och andra trevliga aktiviteter som t.ex. studiebesök och -cirkel, föredrag och utflykter.

Med Glada KFUK-KFUM-hälsningar genom Larsowe Roman

1946 års FFV-pojkar på kamratträff i Västerås den 4-6 juni 2004

Åter samlas vi till kamratträff i Västerås tack vare vår "eldsjäl" Bengt Olov Jonsson, även kallad "Kina". Tillsammans med Ebbe Sjögren och undertecknad överenskommer vi att träffas i Bengts bostad i Solna och med bil samåka till Västerås för övernattnings två dygn på "Lövuuddens hotell". När vi träffas hos Bengt är det med glada tillrop och skratt. Efter kaffepaus kör vi till Bromma flygplats för att träffa vår kamrat Mikael Molin som arbetar vid flygplatsen och beräknar färdplaner för flpl i fraktrafik. Det är ett avancerat arbete som kräver betydande erfarenhet och noggranna beräkningar. Mikael har under många år tjänstgjort som flygkapten på civila flygbolag med global verksamhet. Mikael's föreläsning är mycket intressant. Tyvärr avstår Mikael att följa med till Västerås.

Efter en timmes samvaro fortsätter vi mot Västerås. Vi kör vägen via Hässlö och vid 14-tiden är vi framme vid förutvarande CVV där vår gamla verkstadsskola var belägen intill sjöhangaren. Under de två praktikåren mellan 1948-50 arbetade "Kina" vid CVM som flygplanmontör. Ebbe och jag arbetade vid CVV, Ebbe som flygplanmontör och jag som instrumentmakare. Vi delade även rum på KFUM-huset vid Kopparbergsvägen, vägg i vägg med dåvarande Idrottshallen. Vi har flera minnen från den gamla stadskärnan, "Stora Gatan" med flera biografer, danskvällar i Idrottshallen. Den världskände trumpetaren Dizzy Gillespie med orkester på besök i sporthallen. I Folkets Park gästspelade Svend Assmundsens orkester.

Nu 54 år senare promenerar vi FFV-are utmed stranden där Verkstads skolan var belägen. Nu är det Västerås stora fina hamn avsedd för motor- och segelbåtar. Plötsligt hittar vi FFV:s minnesmärke, kanske inte så stort som vi önskat, en 2-bladig propeller och en metallplatta med minnesskrift. Men okej. Vi är lunchhungriga och vid en hamncafé beställer vi "grönsaksburgare" och lättöl. Solen skiner och vi njuter av det vackra vädret. Jag minns hur CVV:s provflygare

Hedén startade med SAAB:s fpl 17 med pontoner och med en stark, bullrig stjärnmotor. Efter en mycket lång startsträcka lyfte planet bakom några öar. Ja, alla dessa minnen.....

Vi fortsätter bilresan ut till Lövuddens hotell, fd elevhemmet som uppfördes efter det att vår klass utexaminerats. Vi får var sitt enkelrum på andra våningen, rent och prydligt. Vår kamrat Åke Andersson även kallad "Slampen" anländer per bil från Karlskoga. Tillsammans tar vi en promenad till Johannisbergs gamla elevhem. och dess omgivningar.

Där fanns förr vår brygga för rodd- och segelbåten. Nu är sjöbukten utfylld med stora schaktmassor bort mot djuphamnen. Den gamla bastun där vi lördagstvagade oss är borta. Infartsvägen med alléträden är dock som förr. Nostalgin är ej så stark, det är ju så länge sedan, närmare 60 år. Det är en konstig känsla i våra sinnen. Vi vandrar åter till Lövudden, äter middag och avslutar dagen med samtal, våra kamrater, gamla händelser och nya tider. Frågan om vilken betydelse som lärlingsskolan ha haft på vårt vuxna liv är svårt att fastställa. Vi kommer fram till att vi fick lära oss att vara flitiga, envisa, energiska, sparsamma mm. Vi lärde oss att umgås i grupp, vara vänner och respektera varandra.

Den egentliga verkstadsutbildningen har vi haft stor nytta av i privatlivet.

Exempelvis har Ebbe byggt sin egen villa i Luleå och Bengt "Kina" har tillsammans med son och dotter ritat och byggt ett stor fritidshus söder om Linköping. Det blir en sen kväll med mycket prat. Vi är ju "Veteraner" som rodde den tunga roddbåten med 10 åror under sommarhalvåret, varje arbetsdags morgon till arbetet, ca 4 km och efter arbetet kl 16 åter till Johannisberg. De övriga förstaklassarna och andraklassarna fick cykla den 9 km långa vägen till skolan. Vid otjänlig väderlek och under den kalla årstiden åkte vi buss mellan Johannisberg och CVV. Under hela första årskursen stod vi tre och tre, sida vid sida vid långa arbetsbänkar och arbetade med våra filprover. Vi blev härdade och goda kamrater.

Det är lördag. Vår kamrat Curt Jacobsson "Gotland" från Skokloster anländer.

Något senare svänger Åke Jakobsson "Hampus" in med sin bil till Lövuddens hotell. Nu är vi 46-års samlade, sex gamla FFV-are, men förhoppningsvis med ett ungdomligt sinnelag, hur nu detta är möjligt. Efter frukosten besöker vi den fina utställningen som FFV:s styrelse ordnat och visar på Johannisbergs f d matsal. Där finns såväl dagböcker som en mängd fotografier. Ebbe och jag brukar hjälpa till med uppgifter att fastställa "vem som är vem". Dagböckerna innehåller händelser från FFV-möten på Johannisberg. Det ger ofta anledning till glada skratt. Här kan man tillbringa timmar.

Ebbe och jag åker till stadskärnan och ett P-hus. Vi vandrar till det gamla KFUM-huset vid f d Idrottshallen. Vi prövar möjligheten att komma in till vår gamla korridor på översta våningen.

Tyvärr omöjligt. Åter på Kopparbergsvägen och vi går ”Stora Gatan” upp till Oxbacken, därefter ned genom de gamla husen vid Svartån och till Domkyrkan som vi studerar invändigt. En stund för meditation. Därefter till torget där en musikkår spelar. Efter några timmar i centrum åter till Lövudden för ombyte av kläder och förberedelse till middagen på Johannisberg. Kamratföreningens duktiga styrelse har lyckats att samla omkring 100 medlemmar inklusive damer. Alla samlas utanför trappan och gården för ett gruppfoto. Det är fantastiskt! Så många kamrater! Inomhus väntar dukade långbord, dels i gamla

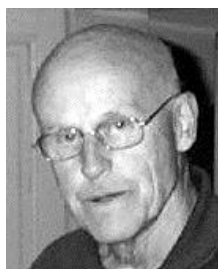

matsalen, dels i den renoverade källare med fina valv.

Det blir ”En fest för livet”. Sent kommer vi i säng.

Söndagen avslutas först med korum utomhus och därefter med styrelsemöte inomhus. Därmed avslutas 2004s Kamratträff i Västerås.

4612 Hans Ljungberg

Linköpingsbyggd reabil i miniatyr gör 240 km/tim.

Efter de linstyrda readrivna flygplansmodellerna var det dags att utöka hobbyprogrammet och för en tid övergå till readrivna modellbilar. Han nådde även här goda framgångar vilket torde framgå av följande tidningsartikel, förmodligen tagen ur Östgöta Correspondenten.

En reaktionsdriven modellbil, som gör en fart på c:a 250 km. i timmen har konstruerats av flygmekaniker Karl Axel Janson vid Saab i Linköping. Hr Janson har tidigare gjort sig känd i modellflygarkretsar för sina små reamotorer, och det är en sådan flygmotor som han nu roat sig med att montera in i en bil av aluminium. Vid en stor modellbiltävling i Göteborg i dag kommer han att inför den samlade eliten i branschen få visa vad hans reabil duger till men det blir blott en uppvisning den här gången, då de vanliga bensindrivna små fartvidundren knappast kan ta upp konkurrensen med Linköpingsracern.

Den här första bilen är blott ett experiment, berättar hr Janson till Correspondenten, Jag tänker så småningom få fram en betydligt snyggare vagn. Reaaggregatet är ett av mina vanliga på 4,8 hg. Bilen kom först inte upp i mer än 180 km/tim., men nu har jag trimmat den så att den gör gott och väl 240 och jag skall nog kunna få upp farten i bortåt 280 vad det lider. För sådana farter krävs det emellertid en ordentlig centrumpåle och en rejäl wire för att bilen inte skall slita sig. Hjulen blir också hårt frestade på den betongbana jag brukar använda ute vid Saab slits hjulen ner på ett par tre gånger.

Om intresse finns skall jag försöka sätta igång med försäljning av reabilar och motorer till dem. Fn. är det svårt att få in bra modellbilmotorer och de man kan komma över blir tämligen dyra. Min

lilla bil torde kunna säljas för 150 kr. mot 450-500 kr. för de vanliga bensinbilarna.

Intresset för reamodellflyg har hr Janson ingalunda lagt på hyllan fast han på sista tiden börjat pröva på bilsporten - det är för resten fråga om bilen går på marken eller flyger då den sätter högsta fart på sin rundbana. Med ett av sina reaplan har konstruktören för inte så länge sedan inofficiellt överträffat världsrekordet i hastighetsflygning med modellplan, vilket innehas av en amerikan, och inom den närmaste tiden tänker hr Janson göra ett mera officiellt försök att erövra rekordhållartiteln. 276 km/timmen är världsrekordet och det Jansonska planet har gjort 277 och kan göra mera. Det finns alltså alla utsikter att Linköping skall få en världsmästare endera dagen.

TOKER lär också ha haft långtgående planer på att montera en stötmotor på pakethållaren på sin cykel för att slippa det besvärliga trampandet. Hade detta blivit verklighet skulle ringklockan blivit en helt onödig utrustningsdetalj. Vid färd Storgatan ned i Linköping hade förvisso ljudeffekten från stötmotorn fått allmogen att ta skydd i portar och i prång – tills att gränden blivit för trång, som det sjungs i en visa. Ja, han hade sannerligen ingen brist på idéer den pojken.

Tidigt ute med egenhändigt konstruerad dykutrustning

TOKER konstruerade också ”så där i förbifarten” bland annat en dykutrustning. Vid denna tid låg amatördyksporten ännu i sin linda. Det förekom i marknaden anordningar som kan betecknas som mer eller mindre osäkra föregångare till dagens mycket pålitliga dykutrustningar. En del hobbytidningar hade ritningar och beskrivningar enl. modellen: ”Hur man bygger sin egen dykutrustning,” varav en del verkade dåligt genomtänkta för att inte säga livsfarliga att använda på mera än badkarsdjup.

I TOKERS konstruktion ingick två surplus fd. syrgastuber från en skrotad J28 Vampire, den där typen som var tätt lindad med ståltråd för att höja tryckhållfastheten. Minnesgoda J28 montörer minns säkert dessa. Ventilanordningen och munstycket hade han tillverkat själv av div. delar. Nu var tiden mogen att göra ett generaltest av apparaturen.

Vi åtog oss att tillsammans försöka bärga en sjunken utombordsmotor som en ledsen fritidsfiskare blivit av med i sjön Roxen. Han hade av bekvämlighetsskäl bundit sin båt i ett sjömärke, vilket är absolut förbjudet. När han lossade båten därifrån för hemfärd och drog i startsnöret släppte de tydligen för dåligt åtdragna spännskruvarna från akterspegeln och motorn hade med ett plumsande försvunnit i vattnet. Mannen hade

därmed blivit ännu ett offer för den gamla devisen: "En del syndare väljer Gud att straffa direkt!"

Vi tog oss till "olycksplatsen" med min större båt som bar det klangfulla namnet "DYNAMIT-OSKAR" med hänsyftning till båtens rätt goda fartresurser. Vi ankrade upp och TOKER krängde på sej sin märkliga hemmagjorda dykapparat. Någon säkerhetslina som man använder i dag var det aldrig tal om.

Snart var han i vattnet och jag började känna en viss oro. Han hade något som liknade ett viktbälte som jag undrade hur han skulle få av sej om behov uppstod. Men här var ingen tid att fundera på sådana trivialiteter..!

Lugnast att gå upp i båten.... Den hembyggda dykutrustningen med lufttuber från en skrotad J28 Vampire hade sina begränsningar. Ibland kom ingen luft! "Går säkert att fixa!" sa TOKER.

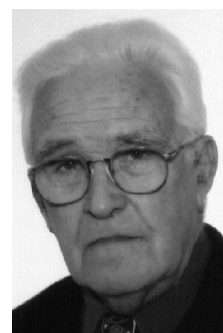
Jag följde luftbubblorna som kom upp till ytan med spänning, fast jag hade nog väntat att det skulle komma mera än det gjorde...! Men plötsligt hördes ett ljudligt plaskande och upp kom TOKER som en torped som fått fel på djuproderinställningen. Frustande slet han av sej den hemmagjorda andningsventilen och hojtade ”Den jäveln fungera inte, ja fick inge luft!” Efter div. justeringar på ventilen och en stunds vila var det klart för ett nytt dykprov. Nu kom han upp ännu fortare tog ut luftmunstycket och skrek anfådd och märkbart irriterad: ”Faan, inte nu heller!” Jag hjälpte upp honom i båten där han tog av sej dykargrejorna och sade: ”Ja tar av mej den här skiten å dyker utan!” Sade och gjorde. Men någon motor hittades inte konstigt nog. Den borde ha legat i närheten av sjömärket. Möjligen kunde den ha sjunkit i dyn.

Kanske hittas fragment av motorn i en avlägsen framtid av någon marinarkeolog i bottensedimentet när denne letar efter fossil efter den sedan länge utdöda svenska insjökräftan. Eller möjligen har den årliga landhöjningen medverkat till att någon ännu inte utrotad representant för bondeskrået får upp motorfragmenten på sin digitalstyrda plog.

Ja, detta var en uppsättning minnesbilder från en tid som gått och som skildrar vad en kreativ och företagsam FFV-lärling kunde åstadkomma innan han försvann från Linköpings horisont mot nya öden och äventyr och först nu återfunnits.

Nu återstår bara att 4106 Karl Axel Jansson, alias TOKER, dyker upp på någon kamratträff så att vi får taga del av vad som hände i den andra och längre ”halvleken” av hans tillvaro. Vi väntar!

4307 Sigvard Hansson.

En hälsning från norr

I somras blev jag förhindrad att närvara vid kamratträffen. Det kändes inte bra. Om jag minns rätt var det den andra träffen jag missat under alla år, som denna viktiga händelse inträffat.

Men det ska väl bli flera träffar i framtiden, hoppas jag. Kanske det kan bli en gamlingträff i Sandviken hos 4107 ”Nalen” Johansson om hans hälsa medger detta, instundande sommar.

Vi är ju säkert flera, vars hälsa inte är vad den har varit, men vi får hoppas att träffen kan bli i alla fall.

”Nalen” och jag har kommit överens att hålla kontakt med varann och kommer att hjälpas åt att ta kontakt med våra gamla skolkompisar under våren.

Nåväl, ta emot en hjärtlig hälsning från Norr med förhoppningar att vi förr eller senare ska ses igen. På återseende.

4219 Gunnar Wikström

Östersundsträff 2004

Årets träff onsdagen den 1 september besökte vi Jämtkrafts kommandocentral, där deras kraftstationer bevakas och styrs. Kvällen avslutades vid deras hetvattentermos på 53 meters höjd. Bygget är inte helt klart, men redan nu planerar vi nästa års träff i augusti, uppe på dess topp där ett fik håller på att färdigställas. Årets träff samlade 12 FFV-are från varierande klasser.

5732 Kjell Landgren

En påminnelse om svunna tider.....

Vid vårt besök på skolan i samband med en kamratträff, hittade vi denna utrymningsplan för skolan som fortfarande var uppsatt på anslagstavlan.

Utrymningsplan för Flygförvaltningens Verkstadsskola, Johannisberg

1. Brandkåren larmas:

- a) Per telefon 90000 eller genom det automatiska brandlarmsystemet.
- b) Elevbrandkåren samlas vid brandsprutan där order ges för släckningsarbetet, som pågår till branden bekämpats eller stadens brandkår anlänt.

Då automatiska brandlarmet träder i funktion tänds skyltar med text

ELD

GRUPP

ALARMLINJE

Centralapparatens ringklockor, alarmklockor och anslutna extraklockor ljuder.

ALARMSIGNAL UTLÖSES TILL BRANDKÅREN

OBS! Centralapparaten får ej omställas ej heller får de två glasdörrarna öppnas förrän eldsvådan lokaliserats och brandkåren anlänt. Åtgärder skall omedelbart vidtagas för att bereda brandkåren tillträde till lokalerna.

2. Lärarens åtgärd vid brand.

- a) Räkna antalet elever som Du har för undervisning vid brandtillfället.

- b) Till förebyggande av panik skall Du försöka lugna eleverna. Placera 1 pålitlig elev vid dörren och 1 elev vid fönstren som vaktar för att hindra eleverna från att helt besinningslöst ta sig ut.
- c) Undersök utrymningsmöjligheterna.
- d) Hjälp eleverna ut, eller om detta är omöjligt, invänta brandkåren.
- e) Läraren och de två elevmedhjälparna skall sist lämna klassrummet eller avdelningen.
- f) Avdelningsskyltar uppsätts på skolgården av förrådsmästaren eller hans medhjälpare. Varje klass eller grupp samlas kring den skylt som anger avdelningen de senast arbetat vid. Skyltarna placeras vid:
- g) Återsamlingsplatsen, som är vid flaggstången.
- h) Läraren räknar eleverna på nytt vid återsamlingsplatsen och anmäler till brandbefäl eller rektor om någon saknas.
- i) Om möjligt försöker läraren lugna eleverna och hjälpa eventuellt skadade.

Brandförman

FFV/WL/IK 141167

Kamratträffen 2004

Lördagen den 5 och söndagen den 6 juni 2004 var det åter dags för den traditionella kamratträffen med årsmöte. Vi var 91 fd elever som var anmälda och tillsammans med anhöriga var vi drygt 130 personer som mötte upp.

Johannisbergs herrgård var centrum för träffen där vi hade dukat upp vår historiska utställning.

Den nuvarande ägaren hade välvilligt ställt herrgården till vårt förfogande vilket gjorde det möjligt att där arrangera en gemensam middag på lördagskvällen.

Lördagskvällen blev en höjdpunkt då vi kunde duka upp en middag för 98 personer i herrgårdens källarvalv och uppe på mellanvåningen i gamla matsalen. Många klasser passade på att fira jämna år sedan dom började eller slutade skolan. Årgångarna 44, 50 och 54 hade lyckats samla många deltagare. Årsklass 50 hade så långväga gäster som 5014 och 5024 från Kanada resp. Australien.

Söndagen började som traditionen bjuder med korum i Lövuddens friluftskyrka.

Årsmötet samlade ett 80-tal deltagare. Till årsmötets ordförande valdes 5524 Roland Rehnbeck. Styrelsens ledamöter vars mandattid gått ut omvaldes i sin helhet. Övrigt framgår av årsmötesprotokollet.

Årsmötet avslutades som vanligt med FFV-visan.

Helgens träff avslutades med en söndagslunch i Lövuddens matsal Oasen.

5858 Åke Tedesjö

Festen på Johannisbergs herrgård

Historien om den blivande generalen Nils Söderberg och tändstiftet

Måndagen den 18 juni 1945 var en speciell dag. Då utexaminerades de första lärlingarna som började på skolan 1942. En delegation med höga dignitärer från Flygvapnet besökte skolan dagen till ära samt civila ombudsmän och en representant för Försvarsverkens Civila Personals Förbund m.fl. Dessa fick ta del av skolans verksamhet genom att visas runt vid såväl teoriverksamhet i lärosalen som vid det praktiska arbetet i den stora verkstadslokalen som hangaren utgjorde.

En stor mängd elevarbeten visades upp och beundrades. Delegationen med överste Nils Söderberg i spetsen visade stort intresse och frågorna till eleverna var många. Händelsen har beskrivits i tidigare PROPELLERBLAD under åren och är som berättelse i sej inte ny och skulle inte ha tagits upp här om det inte varit för en viss incident som inträffade, man kan väl säga i det tysta, men som kunnat fått oanade konsekvenser.

Vi fick bl.a. demonstrera våra modellmotorer under gång, vilket väckte delegationens speciella intresse. Utöver dessa standardbyggda motorer hade jag konstruerat och byggt en helt egen motor. Den var med den tidens mått mycket liten, $2,08 \text{ cm}^3$ och var rundare och mera strömlinjeformad än de större motorerna vi byggt. Därmed kanske lite snyggare att se på.

Jag blev ombedd att, möjligen som kronan på verket på grund av motorns litenhet, att försöka få igång motorn, som var precis nytillverkad, och demonstrationsköra även denna för de höga herrarna. En liten motorbädd i form av en träplatta hade jag snabbtillverkat och satt upp i skruvstycket på arbetsbänken och på denna tronade nu den lilla motorn.

Men det fanns en dold svaghet hos motorn som lurade i bakgrunden, nämligen det hemmagjorda tändstiftet. I skuggan av världskriget hade det ej gått att få tag i tändstift av denna verkliga miniatyrmodell som det finns i dag. Jag hade därför gjort ett antal experiment för att

framställa ett fungerande sådant, men inget dittills helt lyckat. Med svetslågans hjälp hade jag provat att smälta glas till isolatordelen runt elektroden. Detta fungerade en stund, men på grund av kvarvarande spänningar i den lilla glasisolatorn sprack denna ganska snart. Nästa steg var att tillverka isolatorn av brun fiber som fanns i stavar i förrådet på skolan. Detta fungerade betydligt bättre, men inte helt bra. När motorn körts en stund krympte fiberisolatorn utav värmen och brukade till sist lossna och skjuta iväg med en knall som från ett salongsgevär. Väl medveten om detta gällde det att hålla sej undan innan den obligatoriska knallen kom.

Nu hade hela delegationen samlats runt motorn vid min arbetsbänk och förväntades att få se motorn gå. Lite nervöst var det tyckte jag. Tänk om den inte skulle gå igång nu. Men med handbormaskinens hjälp som elstart smattrade den snart igång och gick upp i varv. Mest intresserad verkade överste Söderberg att vara. Han synade motorn från alla riktningar och stod till sist böjd över den med ansiktet bara ett par decimeter från tändstiftet...! Den sköna känsla som jag erfarit när motorn gick igång förbyttes nu mot en snabbt växande oro !

Tändstiftet för f-n. Kan inte gubben dra undan skallen snart. Det kan ju smälla precis när som helst! Hur gör jag för att få honom att flytta på sej? Tankarna började att virvla runt på allvar nu i huvudet.

Efter en stund som för mej verkade som en evighet tog han ett steg tillbaka för att kommentera underverket med någon bredvidstående. Ögonblicket efter small det, hårt och brutalt, samtidigt som en blå låga slog upp ur den nu tomma tändstiftskroppen och motorn tvärstannade. ”Vad falls! Låter det så varje gång när den behagar stanna?” utbrast överste Söderberg och såg förvånad ut. Han förstod uppenbarligen inte vad som varit på väg att hända. Men det gjorde jag! Det kändes obehagligt vid blotta tanken resten av dagen.

Vad skulle tidningarna ha skrivit om en olycka av detta slaget hade hänt? ”Hög flygvapenofficer skjuten av tändstift!” Eller ”Modernt parallellfall till hypotesen om den berömda kulknappen som det sägs att Karl den 12:te blev skjuten med!” Och vad skulle det ha blivit av undertecknad som vållat skadan? Ersättningsskyldig? Vi hade 25 öre i timmen på skolan! Hade kanske fått ta ett större lån? En blivande general (som Söderberg sedermera blev) stod säkert högt i pris. Sparken från skolan? Hade dock gått till historien som den siste som nedlagt en svensk blivande general!

Men historien om det olycksaliga hemmagjorda tändstiftet var inte riktigt slut ännu. När jag dagen efter stod som vanligt och arbetade vid min bänk kom en ”städgubbe” som vi hade på skolan bort till mej med någonting i handen och frågade på bred västmanländska ”Du grabben, är den här din?” I handen höll han ett centimeterlångt föremål. Efter ett ögonblick konstaterade jag att det var ju min bortskjutna tändstiftsisolator. Mycket förvånande! Var hade han hittat den? Jo i andra ändan av verkstadslokalen vid dörren till kontorsexpeditionen där Lage Jerking satt. Den hade tydligen vid utskjutningen tagit i stålkonstruktionen högt uppe i hangartaket och studsat därifrån den långa sträckan dit där den vart upphittad. Den tydligen skarpögde upphittaren hade sedan frågat flera av eleverna om någon kunde

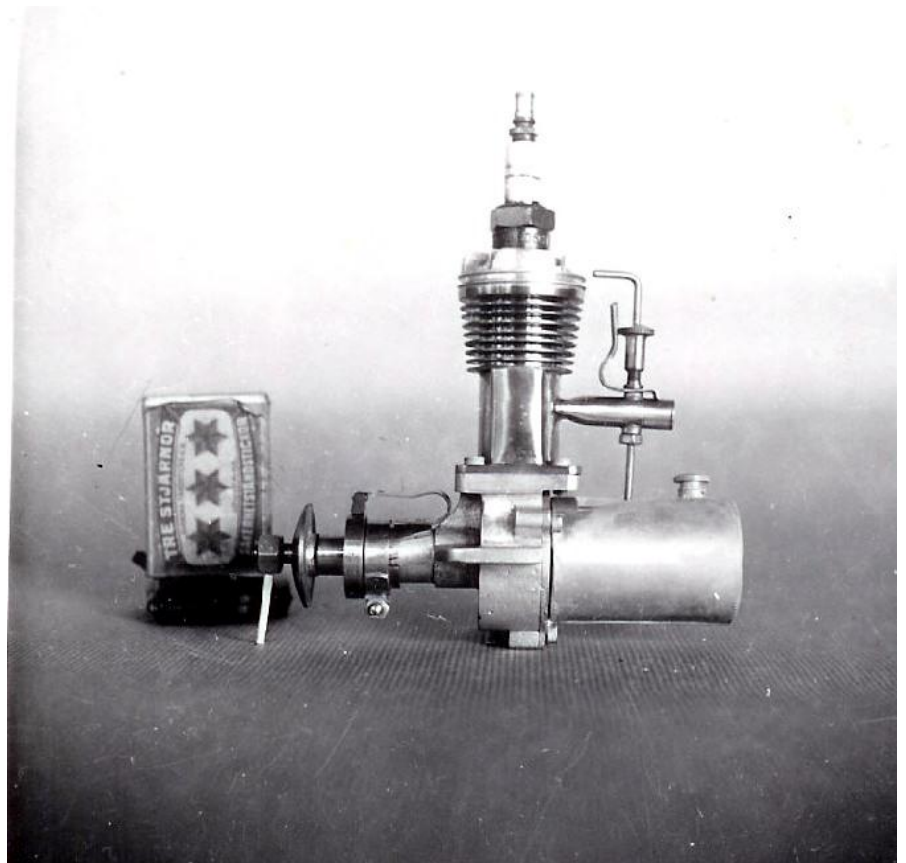
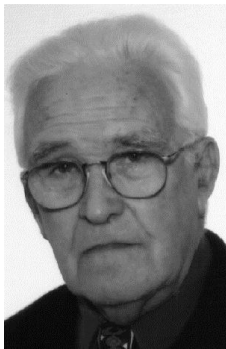
identifiera biten och om den var till någonting. Spåren ledde så mot alla odds till mej.

Det hade tydligen varit bra tryck bakom den lilla tändstiftsdetaljen på sin väg upp. Tänk om överste Söderberg hade vetat!

Jag har ännu i dag det lilla tändstiftet kvar som en souvenir, nu med isolatorn isatt.

Ett minne från en ungdomstid som flytt och som inte kommer tillbaka.

4307 Sigvard Hansson

Utställningen

Söndagen

Memoarer

Mamma, Nanny Elisabet, född Lindholm, i Torsångs församling, Dalarna den 24 november 1893. Hennes pappa var skräddare Hans Lindholm och mamman Martina, boende i Orsa vid våra senare besök hos dem. Pappa, Frans Arvid Månsson föddes i Södra Sandsjö församling, Småland, den 29 augusti 1893. Hans pappa var Frans, blylödare vid Konga pappersbruk och mamman Ingeborg. Detta par flyttade till Böksholm i samband med att sulfitfabriken startade där 1901.

Själv föddes jag den 25 maj 1927, dagen före Kristi Himmelfärdsdag, omkring klockan 04. 00. Min bror Torsten Birger, var då 6 år och såg väl fram mot att få en lillasyster, men så blev det ej. Jag hade en lycklig barndom, trots att det ofta var knapert om pengar, en industriarbetare betalades inte mycket på den tiden, såg mamma alltid till att det fanns god och näringsriktig mat i huset, liksom hon alltid såg till att man hade hela och rena kläder. Hon var mycket duktig på matlagning och syarbeten, och hon skänkte oss all sin kärlek och omtanke.

Pappa var, som den tidens män, mera reserverad i fråga om att visa ömhetsbetygelser mot oss barn och trots att jag väl i hans planer inte var ”budgeterad”, så kunde man då och då, och i synnerhet på äldre dar klart konstatera att man var ett älskat barn. Pappa hade som 19-åring tagit värvning vid Vaxholms kustartilleriregemente och mamma kom till Stockholm och fick plats som hembiträde i s.k. ”finare familjer”.

Efter värvningstidens slut, troligen 1915, tog pappa jobb på L.M. Eriksson, Alfa Laval och blev väl då utbildad elektriker, kanske längtan till Småland gjorde att pappa tog jobb på Sydkraft och var med om att elektrifiera landsbygden omkring Växjö. Mamma kom så småning om också ned till Småland och de gifte sig 1920. Pappa hade vid den tiden tagit jobb på Böksholms sulfitfabrik och vid giftermålet flyttade paret in i det då nyuppförda huset Böksholm 14, en gammal angårdsbyggnad som tidigare stått i Fröseke och som bolaget Klippan där lät riva och sedan nyuppföra i Böksholm. Pappa var en mycket aktiv

socialdemokrat, han var fackordförande, ledamot av skolnämnden, nykterhetsnämnden och taxeringsnämnden. Ordförande i Kooperativa föreningen och jag vet inte allt, men han kämpade på många fronter, detta bidrog till vissa människors avundsamhet och även fabriksledningens, (läs verkmästarens), ovilja mot honom. Han blev ofta omplacerad och på så sätt lärde jag mig mycket om fabriken, eftersom pappa alltid talade om och visade mig sitt jobb, när man som liten fick gå med matboxen till hans respektive arbetsplats.

Redan som 10-12-åring kunde jag för en utomstående fungera som ciceron och visa processen för pappersmassatillverkning. 1934 började jag skolan, som låg i en by ca 3,5 km norr om Böksholm, det fanns inga skolskjutsar på den tiden, så det var cykel, skidor eller sparkstötting som gällde. Jag älskade min småskollärarinna, tyckte att hon var den vackraste som fanns.

Vi var 6 elever i klassen, 4 flickor och 2 pojkar. Jag hade lätt för mig i skolan och tyckte att det var roligt att gå där, hade turen att få en mycket bra lärare också i de högre klasserna 3-6. Så när det var dags för skolavslutning och prästen var där för att göra det högtidligt sa denne, då ha räckte mig betyget. ”Det här är det finaste betyg som någonsin utdelats i denna skola”.

En dag då jag kom hem från skolan, vi hade nyligen börjat 6:e klass, kommer jag särskilt väl ihåg : Min mamma tog mig i famn och halvgråtande talade om att det påkallats ”allmän mobilisering” i Sverige. Hon var rädd att vi skulle dras in i kriget och om inte annat mindes hon hur de fick leva på kålrötter och halvvrutten potatis under världskriget 1914-1918.

Själv ville jag göra något vettigt efter skolan och eftersom det inte fanns jobb för 15-åringar anmälde jag mig till luftbevakningstjänst och blev placerad i Stenåsa på Öland. Vi var 5-6 grabbar som under ledning av en landstormare gick i 2-timmars pass dygnet runt. Vi hade en utkikspunkt från en plattform på taket av Stenåsa skola. Det hela var

militärt och vi hade uniform och gevär. Jag minns att vi marscherade ner till stranden och där hölls skjutövning.

En särskilt dramatisk händelse i mitt unga liv var under ett pass då jag spejade ut över havet och följde en båt med ögonen. Plötsligt såg jag att båten exploderade av en träff midskepps. Ryssarna hade torpederat en av Gortonrederiets båtar, dessa levererade järnmalm till Tyskland och var naturligtvis ett eftertraktat byte för ryska flottan. Efter torpederingen följde en febril aktivitet från såväl flyget med sina T 2:or som från marinen.

Under tiden som jag gjorde min luftbevakningstjänst kom mitt livs stora chans. Pappa, som lovat sig själv, att hans pojkar inte skulle hamna på fabriken, prenumererade på Stockholmstidningen ”Socialdemokraten”. En dag såg han en annons att flygvapnet skulle starta en verkstadsskola för utbildning av flygplan- och motormontörer, han frågade mig om jag var intresserad och självklart, detta var toppen. Vi gjorde avskrifter av betyg och en granne, som hade kamera, fick fotografera mig, så skickade vi in ansökan. Ett otroligt stort antal ansökningar kom givetvis in och efter grovsortering i betygen uttogs ett par hundra för specialtester i sex städer. Nu blev jag kallad till Kalmar för denna test, 20 av alla sökande skulle antas. Jag fick permission från bevakningstjänsten, cyklade från Stenåsa till Färjestaden och åkte båten till Kalmar, Ölandsbron fanns ju inte då.

Så gick ytterligare några veckor med spänning och förväntan och med loppor i den militära förläggningen. Jag som inte ens visste hur en loppa såg ut, men så kom det – beskedet: ANTAGEN – LYCKA – LYCKA.

Nu fick jag sluta bevakningstjänsten, åka hem och förbereda allt, för det stora, som sedan skulle bli grunden för mitt fortsatta liv.

En episod som fäst sig i mitt minne var då mamma och jag varit i affären och förmodligen inhandlat något av alla de saker som skolan föreskrev skulle medtas. En gammal dam, som förresten varit min söndagsskolelärarinna, sa då till mamma: ”Hur kan Ni låta pojken åka så långt bort?”

Mamma svarade då på sitt sjungande dalmål: ”Var inte orolig, Kristina, han klarar sig alltid !”

Så kom då stora dagen D då man lämnade brukssamhället för att byta det mot staden. Mamma följde mig ner till Braås, där vi löste biljett till Västerås. Stora väskan och cykeln polletterades. Jag klev på tåget, efter stor kram från mamma, kanske hon fällde en liten tår, men hon hade en bergfast tro på att det skulle gå mig väl.

Jag hade ett par tre gånger tidigare gjort den långa resan med mamma och min bror upp till mammas föräldrar i Orsa, så resandet i sig var inget nytt, men nu var jag själv om att komma på rätt tåg under alla byten som fick göras i Växjö, Alvesta, Katrineholm, Eskilstuna och Kolbäck innan det var Västerås nästa.

Vi var 20 grabbar som samlades på KFUM:s lokaler, Kopparbergsvägen i Västerås. Det var augusti, 1942, krig ute i världen, men vi hade väl inte så många tankar om det , för nu började livet.

Ransoneringskupongerna var viktiga, har Ni med alla ? Jo då, här fanns dom: Mjöl, socker, smör, kött, kaffe eller choklad, mamma hade sett till att allt var oklanderligt, inte mer uttaget än vad rätt var.

Efter att alla vederbörligen räknats in bar det av till Johannisberg, en stor herrgårdsbyggnad, ca 5 km utanför Västerås. Denna skulle för de närmaste två åren vara vårt hem. Ett hem för 40 pojkar, alla 15-16 år

gamla, representerande hela Sverige, från Pajala i norr till Ystad i söder.

Hemmet drevs i KFUM:s regi och här var ordning och disciplin, men också en härlig gemenskap. Här hade vi ex.-vis jourvecka, som innebar att man skulle vara med att duka borden, bära upp maten från köket och efteråt duka av och torka disk. Man skulle vara inne senast kl. 21.00 på vardagar, 23.00 på onsdagar, 24.00 på söndagar och 01.00 på lördagar. Som synes var tiderna satta med tanke på behov. Den som missade tiderna fick permissionsförbud kommande helg. Straffarbete kunde också utdömas ex.-vis: Sortera potatis i källaren, hugga ved eller på våren plantera ett nytt trädgårdsland. All bestraffning utdömd med kärlek och omtanke om individens uppfostran.

En kväll i veckan hölls s.k. korum, inte några tyngre religiösa utsvävningar förekom, men jag tror ändå att den här stunden gav oss en hel del i ryggsäcken, även om man då tyckte att närvaroplikten kändes betungande.

Skolan med stort S, hette först Flygvapnets lärlingsskola, sedan Flygförvaltningens Lärlingsskola och slutligen Flygförvaltningens verkstadsskola. Jag är ganska övertygad om att det aldrig funnits, ej heller i Sverige kommer att finnas, en skola liknande denna. En skola, som på både det sociala och det praktiska planet, haft en så genuin inverkan på de människor som haft förmånen att genomgå densamma. Den som vill veta mer om skolan hänvisas till boken:

Flygförvaltningens Verkstadsskola 1942-1968, En skola för livet....

Under de två åren i Västerås inträffade två för en pojke viktiga händelser i livet: Den första alkoholberusningen och den första kärleksberusningen, de två hade dock icke med varandra att göra. Vi skulle ha skolresa, jag och en kompis bytte till oss en halv liter Renat mot kaffekuponger av en kille på Sv. Metallverken (tänk att man på den tiden, trots krig ute i världen, kunde gå in på en sån viktig industri, blåögda folk).

Skolresan företogs på så sätt att 20 grabbar cyklade och 20 rodde eller seglade med de två marinens tiohuggare som vi hade byggt på skolan.

Vid vissa platser runt Mälaren gjordes strandhugg och de cyklande fick nu gå i båtarna och vice versa. När vi kom till Kvikksund skulle vi där ligga uppe på tegelbrukets ugnar, ett för den tiden vanligt övernattningsställe för luffare. Det var lördagskväll och vi skulle besöka Kvikksunds Folkets Park, innan vi gick till dansen delade min kompis och jag den medhavda spriten, kvällen blev dock inte så rolig som förväntat och Jan, min bästa kompis, såg till att jag hamnade på tegelbruket vid nattens inträde. Det dröjde sedan länge innan man drack sådan vara igen.

Den stora kärleken kom med M-I, björkarna hade just blivit gröna på Södra vägen, Jag följde henne hem från Folkparken och innan vi skiljdes på kvällen hade jag kysst henne – på kinden !! Det blev senare många och långa mer välplacerade kyssar, dock behöll vi vår oskuld intill ”the bitter end”.

Efter de två åren i Västerås var det dags för flyttning till Linköping, jag skulle göra mina två praktikår på Centrala Flygverkstaden i Malmslätt.

Här fick man praktik i alla förekommande jobb: 2 månader i filareverkstaden, en månad i målareverkstan, (här fanns då fortfarande flygplan med dukbeklädda vingar och kropp), där det skulle målas på nyinsatta dukreparationer. Snickarverkstan en månad.

Fallskärmspackningen 1 månad, just på denna avdelningen har jag ett oförglömligt minne. Normalt fanns ju inga radioapparater som skulle kunna distrahera personal i arbete. Fallskärmspackningen var här ett undantag och en dag i maj (den bästa av månader), förkunnade man i radion att världskriget var över, att Tyskland hade kapitulerat.

Längsta tiden av praktiken avverkades i montagehallarna, här reparerades kvaddade plan och här gjordes stora översyner, då man demonterade det mesta i planen och kollade tillståndet. B 5, J 11 och B 17 var vanligaste arbetsobjekten.

I Linköping fick man avtalsenlig lön, men man skulle också försöka leva på den. Mer parten gick till mat och hyra och maten kunde man inta på den s.k. ”Mässen” i Malmslätt där man betalade veckovis, när lönen erhöles.

Ett av mina minnen, av härdande karaktär, är då min kompis Jan och jag upplevde en påsk. Helgdagar fanns ju ej tillgång till verkstadsmässen och påskdagen var vi totalt pank = utan pengar.

Annandagen steg vi upp mycket sent på eftermiddagen, på kvällen hade vi turen att träffa två andra kompisar, Folke och Bertil, som kunde låna oss var sin 25-öring. Med denna kunde vi på Borggårdens kafé få ett stort glas mjölk och en s.k. snurra (en vetebulle). Att det smakade kan väl vara förståligt.

Då jag senare i mitt liv berättade detta för pappa blev han något arg på mig, men jag tror han innerst inne tyckte att det var nog så han själv skulle tacklat problemet.

Livet i Linköping var hyggligt, vi bekantade oss med tjejerna på Mjölkbaren, resulterande i att man kunde få vissa reducerade priser på mat över helgerna. Skulle vi ha riktig fest köpte vi en tårta och en flaska vin !!! Sen satte vi oss fyra grabbar, med var sin sked och såg till

att få i oss så mycket som möjligt i ädel tävlan, det var sällan tårtan överlevde minuten.

Vi var oftast i Linköpings Folkpark och dansade, men en gång fick vi infallet att åka till Norrköping och Folkborgen. Från Linköping kom också några tjejer och det slutade med att jag då mötte min andra stora kärlek, M-n. Jag hade då endast ett halvt år kvar av tiden i Linköping. M-n, som i vissa avseenden var den mest erfarna av oss två, såg snart till att mandomsprevet avlades.

Sen följde en tid som man aldrig kommer att glömma, och med årens patina framstår dessa månader som något av "VÄGEN TILL SAMARKAND".

Varje saga har dock sitt slut och trots att vi tillbringade semestern 1946 i ett tält på Tylösands camping, så blev väl avståndet Halmstad-Linköping för stort för två livshungriga individer, det blev allt längre mellan breven. (Ten and out !!)

Ja, mina kamrater, detta var bara inledningen till "mina memoarer".
Tror någon att det här kan intressera, i dagens informationsflöde ???

4213 Hans "Eagle" Örnhem

En Julhälsning

Häromdagen kom jag av någon anledning att ta ett extra djupt grabbatag i en pappershög i en av mina skrivbordslådor och vad fann jag? Jo ett sångblad författat av ingen mindre än Sigvard Hansson (4307). Genast föll blicken på vers nr 4 där han besjunger den period av vårt liv där flertalet av oss, som räknar oss till seniorgänget, befinner oss just nu.

Sången heter EN LÄRLINGS COWBOYDRÖM och besjunger olika skeden i en lärlings liv i sadeln på Gamle Spatten. Vers nr 4 lyder så här:

Under livets ritt har åren raskt marscherat,
sen vår lärlingstid de bästa nog passerat.
Att vår tid den gått som satan
märks på flinten och prostatan,
ifrån sängkammarn har mången deserterat
Fnatta på, fnatta på Gamle Spatten
osv.

Jag tycker mig känna igen min egen situation i texten. För ca 3 år sedan fick jag diagnosen prostatacancer och den har nu kommit i det stadiet att doktorn ordinerat strålbehandling vilken inleddes i dag. Det är konstaterat att ca 30 procent av alla män över 70 år lider av denna sjukdom så man behöver ju inte känna sig ensam. Genom att ett antal kända män under de senaste åren drabbats av sjukdomen sägs det att den har fått ett ansikte; Kjell-Olof Feldt har skrivit en bok om den, Lennart Johansson fotbollsgeneralen, Pohlman och Bert Carlsson har vittnat i TV osv.

Det finns dessutom ett antal livaktiga patientorganisationer på flera håll i landet där man bl a bevakar utvecklingen av olika behandlingsmetoder samt ger information och stöd till medlemmarna.

För egen del drabbades jag för en tid sedan av stopp i kisseriet varför jag blev tvungen att i all hast uppsöka sjukhuset. Jag hade ju aldrig varit med om något liknande tidigare men imponerades av hur de flinka sjuksköterskorna med hjälp av ultraljudutrustning mätte upp hur stor volym jag hade i blåsan. Det var naturligtvis en stor lättnad att bli av med eländet. Alla grejer som behövdes var förpackade i slutna sterila emballage.

Händelsen väckte en del gamla slumrande minnen från min barndom på 30-talet. Min mamma var då barnmorska ute på Mälaröarna men hade som bisyssla att även svara för sjukvården. Naturligtvis dominerades hennes arbetstid av att fara omkring i stugorna och förlösa mammor. Det fanns mycket s.k. statfolk på de stora bondgårdarna på den tiden och där föddes det många barn. Min syster sa för en tid sedan; ”Jag minns Olssons på Tofta dom fick alltid barn till jul jag tyckte det var så trist att mamma måste vara borta just då”.

En betydande, och det har jag förstått först nu, viktig uppgift var att tappa äldre män som hade fått stopp i kisseriet. Jag minns hur det kunde komma gamla farbröder och knacka på mitt i natten för att bli tappade. Jag tror mig veta att det finns några bland oss gamla lärlingar som drabbats och förstår hur angelägen man är att få hjälp.

Eftersom jag som barn fick tillfälle att ”genom nyckelhålet” olovandes iakttä dessa procedurer utförda under enkla förhållande, vet jag att mamma var mycket noga med att koka alla instrument före användandet. Därmed var säkert hygienen helt ok.

Det intressanta är kanske att där kunde förekomma en del varianter inom detta område. Min syster berättade att ute på vår ö bodde en man som hade en egen kateter som han alltid bar med sig förvarad i svettremmen i hatten, lätt åtkomlig och när behovet uppstod klarade han det hela på egen hand utan onödig tidsfördröjning.

Nöden har ingen lag brukar det heta. Jag brukade över ett glas vin be mamma säga något om gamla tider. Hon var helt klar i huvudet så

länge hon levde d.v.s. till 98 års ålder, och duktig att berätta. Som jag nämnt kunde hennes förrättningar ute i stugorna dra ut på tiden och ingen visste när hon skulle komma hem. Bland annat hände det en gång att hon kom hem utan att vara väntad. Hon berättade: ”Jag trodde jag skulle sätta mig när jag kom in i köket och fick se vad som pågick,” pappa höll på att tappa kyrkoherden! Tyvärr missade jag den situationen som måste ha varit något extra. Jag kände inte till den förrän mamma berättade den i ganska sen tid. Hon hade säkert hållit på den av medicinska sekretesskäl.

Jag kan föreställa mig den ”kulturkrock” som inträffade när pappa med sina garvade trädgårdsmästarhänder skulle sätta in katetern i ett ”tappställe” som kanske i vanliga fall hanterades med betydligt mjukare händer.

Ja detta var ett försök till ett litet kåseri kring de förändringar som skett kring ett spørgsmål som är eller kan bli aktuellt för flera av oss i seniorgruppen.

Med detta vill jag önska alla kamrater i FFV en GOD JUL (och en god stråle under det kommande året).

4107 Sven Johansson

Efter ett halvt sekel....

När den alerta kamratföreningens julklapp i form av Propellerbladet, punkligt som vanligt, dök upp till förra julen meddelade styrelsen att det skulle bli kamratträff i Västerås den 5 och 6 juni 2004.

Det väckte tankar i skallen på en av Östgötaslättens pensionärer. En inte allt för komplicerad kalkyl visade att kamratträffen, nästan på dagen, skulle sammanfalla med den dag för femtio år sedan då vår klass efter fyra års utbildning skulle utexamineras från denna unika skola.

Tanken tände en idé, nu var det kanske sista chansen att fira, innan kalken och andra krämpor lade hinder i vägen.

Vi var ju inte fler än ett tjog och alla utom två var i livet så det borde bli en ganska mangrann anslutning, även om årgång 1950 inte tillhört de flitigaste besökarna på kamratträffarna. Anslutningen hängde på hur många som kunde nås, visserligen är kamratföreningens matrikel omfattande med inte helt aktuell, just då.

Det visade sig att kamraterna var spridda på fyra världsdelar! Jag hade kanske inte allt för stora förhoppningar om så långväga besök, men de måste få chansen, och jag ville bjuda in alla klasskompisarna personligt, tyckte jag.

Jag drog igång jakten på adresser och kontroll av de befintliga med en gång. Den svenska folkbokföringen och Eniros telefonkatalog på nätet är en guldgruva när det gäller folk som är bosatta i landet. För utflyttade är det lite knepigare.

Roland ”Sluggar” Sjödin hade som en modern Karl Oskar i Vilhelm Mobergs utvandrarepos redan sommaren 1956 lämnat in verktygen och skuddat stoftet av flottiljverkstaden på Frösön och tagit Amerikabåten och emigrerat. I Kanada hade han bildade familj och gjort karriär hos Boeing hade ett rykte förtäljt mig sedan länge. Hans adress har i alla år varit okänd men jag såg det som en utmaning. I myndigheternas

register stod han bara som utvandrad till USA 1956. Via länsarkivet i Östersund kunde jag spåra en bror till Roland, sedan var en livlig e-postkontakt etablerad med min gamle kompis som nu var mer kanadensare än jämte och nästan glömt sitt modersmål. Ännu roligare blev det när Roland tyckte det skulle vara skojigt att komma på kamratträffen - och det gjorde han också tillsammans med sin skotska fru.

Pelle Pagold slog i mogen ålder igen sin tandläkarpraktik i moderlandet och emigrerade till Australien för att börja på ny kula. I Pelles fall hade myndigheterna en adress men det var den han flyttade till när han kom till Australien så den var kanske inte rätt och jag var ju ute efter en e-postadress både för det är en snabb och billig kommunikation. Jag tänkte att det finns väl inte så många Pagold i Sverige så de bör väl vara mer eller mindre släkt alla. Jag inriktade mig på några ur nätkatalogen som bodde i Pelles hembygd i Törebodatrakten. Den förste var en yngre kusin som inte hade någon adress till Pelle men han hänvisade till nummer två på min lista som var bror till Pelle. Där blev det bingo på nytt, du kan få hans mobilnummer sade brorsan, Pelle är i Åre nu och åker skidor med familjen! Kontakten var etablerad och vi fortsatte via e-post sedan han åkt hem. Först var det inte tänkt att han skulle komma tillbaka redan till sommaren men lyckliga omständigheter gjorde att Pelle för en tid slog igen tandläkarpraktiken hemma i Brisbane och kom åter den långa vägen hit för att träffa kompisarna.

Nästa globetrotter var Mats-Ola ”Pesa” Pettersson som gjorde ett avbrott i sin ambulerande pensionärstillvaro i Thailand och Spanien för att flyta upp i Västerås för att fira de femtio med polarna.

Vi blev elva, men kunde ha varit två till om inte sjukdom i sista stund lagt hinder i vägen för deltagande.

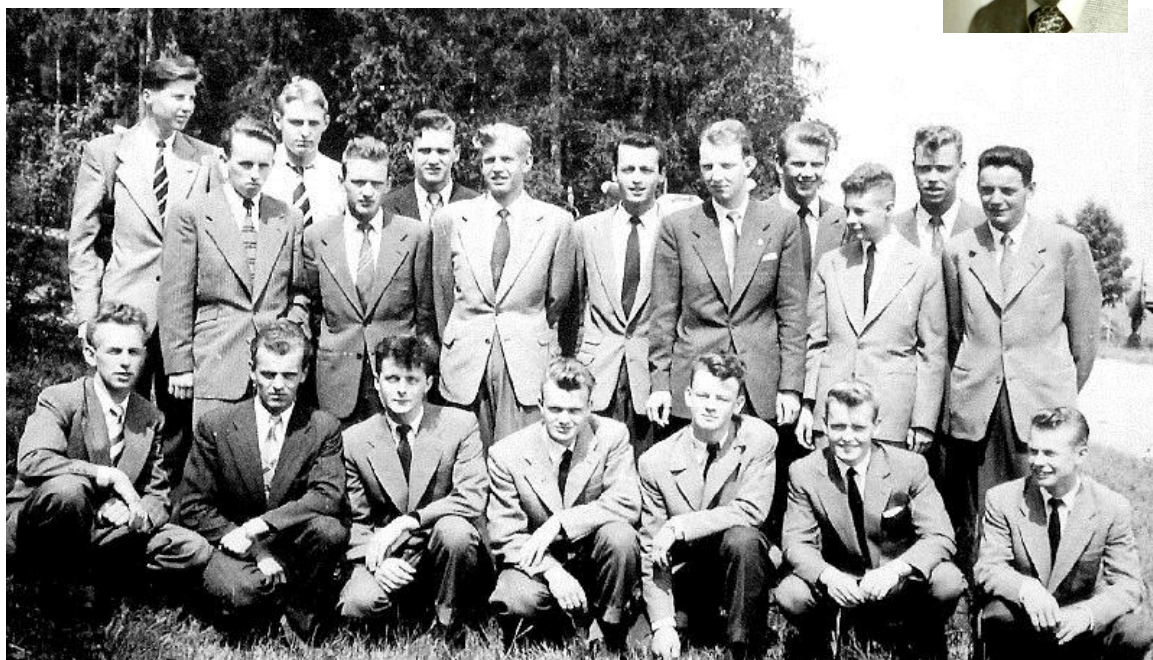
Ursprungligen hade vi tänkt fira på lokal inne i staden men när kamratföreningen för första gången ordnat gemensam supé på

lördagskvällen på vårt kära gamla Johannisberg var ju platsen given. Det initiativet från styrelsen är värt allt beröm.

För de äldre årgångarna, dit femtioårsfirarna räknades, hade det dukats nere i de magnifikt restaurerade källarvalven och åt ”ungdomarna” en trappa upp i gamla matsalen. Kvällen förflöt allt för fort och man hörde ofta – kommer du ihåg – ja nog var det en nostalgiafton att minnas.

På söndagen startade dagen med korum i friluftkyrkan på Lövudden, anslutningen var nog i det närmaste hundra procentig fast deltagandet nu var frivillig till skillnad mot hur det var i vår ungdom. Efter frukost och besök på det som en gång var skolan på andra sidan Johannisbergsfältet och oorganiserad samvaro förflöt söndagen fram till årsmötet och den avslutande lunchen. Det var en kamratträff det.

5019 Lars-Erik ”Mandel” Larsson

Föreningsfakta

Nu är det dags igen för inbetalning av medlemsavgiften. Se bifogat inbetalningskort.

2003 gick det ut en påminnelse till 214 st som inte betalat 2002 års avgift, av dessa betalade 20 st.

Även i år påminner vi de som glömt att betala genom att markera detta på inbetalningskortet.

Data för aktuellt år	04	03	02	01	00	99	98
Tidningen har gått ut till adresser	777	752	753	768	788	790	793
Så här många har betalat m-avgift	571	538	530	535	546	537	541
Efter en påminnelse så här många		558	544	561	559	573	563

Via inbetalningskortet kom det in 6 st e-postadresser, 12 adressändringar och 34 hade ändrade telefonnummer.

Lägg inte inbetalningskortet åt sidan.

5746 Rolf Olsson

Till Minne

4907 Bernt Eriksson har efter några års sjukdom avlidit 70 år gammal. Första gången jag träffade Bernt var på våren 1949. Jag och många andra femtonåringar var kallade till A4 i Östersund för att göra de inträdesprov som sen skulle avgöra om vi var duglig till att få bli FFV-elever eller inte. Jag kom in som 6:e reserv.

När jag anlände till Johannisberg ca 1 mån efter de andra var det Du Bernt som tog dig an mig, en vilsen 15-åring. Du skjutsade mej på din cykel mellan elevhemmet och skolan. Du hjälpte mej med läxorna och det är tack vare Dig som jag fortfarande är FFV:are då Du hjälpte mej att höja mattebetyget på två terminer.

Vi gjorde flera trevliga och ibland lite vådliga resor mellan Arboga och Ljusdal (Loos) tillsammans med Din bror Roger, när vi skulle hem på loven. Efter skolan skildes våra vägar, jag i Arboga och Du pluggade vidare. När Du hade vägarna förbi stannande Du ibland till på en snabbvisit. På senare år när det började bli aktuellt med jubileums-klassträffar var det Du och din fru Ulla som såg till att vi så mangrant som möjligt ställde upp och generöst stod Du för hela kalaset.

Vid den sista klassträffen 2003 när vi firade 50 årsjubileum var Du för sjuk för att vara med, men vi fick en hälsning från Dej genom Ulla. Vi var några klasskamrater som tillsammans med din familj och goda vänner fick förmånen att hedra Dej med vår närvaro på din begravning. Vi kommer alltid att minnas Dej Bernt, som en hjälpsam, godhjärtad och en fin kamrat. Tack Bernt. Vila i frid.

4929 Karl Gardh

IN MEMORIAM

Sedan föregående Propellerblad har det kommit till styrelsens kännedom att följande personer har avlidit:

4826	Erik Lundgren	2004-09-29
4907	Bernt Eriksson	2004-07-21
5027	Bruno Rydén	2003-12-19
5432	Ove Westerstrand	2004-02-17
5602	Gert Andersson	2001-11-xx
6351	Roland Sjöberg	2002-07-16
PS18	Erik von Köhler	2004-06-05

Frid över deras minne

